

Evangelická teologická fakulta UK

Posudek oponenta na bakalářskou práci Jany Dvořákové

Využití canisterapie v sociální praxi

Autorčin zájem o psy a jejich využití v sociální práci vedl k volbě tématu, které považuji za užitečné, protože canisterapie u nás patří spíše k okrajově využívaným intervencím se slabým zázemím v odborných publikacích a výzkumech. Provokovat zájem, diskusi a usilovat o výzkum v této oblasti je legitimní způsob, jak zvyšovat prosazení tohoto oboru.

Cílem autorky je shrnout poznatky o využití pozitivního terapeutického vlivu psa na člověka a výzkumným šetřením zmapovat, zda a v jaké míře se canisterapie využívá v sociálních, školských a zdravotnických zařízeních v Praze a Středočeském kraji, resp. z jakých důvodů se nevyužívá. S využitím publikovaných textů a vlastního výzkumného šetření tento cíl naplňuje.

Text je graficky úpravný, systematický, obsahově logický, autorka využívá tištěné zdroje i webové stránky organizací poskytujících canisterapii. Podrobně seznamuje s metodou CT po stránce obsahové, personální, metodické i provázanosti s legislativou. V malé míře se dozvídáme také o některých mezinárodních rozdílech v metodách canisterapie (př. polohování v ČR a v USA). Autorka věnuje pozornost také terminologii, jejímu vývoji a proměnám. Nereflektuje slabé místo terminologie, kde je stejným pojmem „canisterapie“ označován jak celý proces „léčby psem“, tak jednotlivé setkání psa s klientem.

Na úvod autorka překládá úvahu, že problémem člověka je, že se dostal do nadřazené pozice nad přírodou, a je potřeba se někam vracet, aby to zas bylo dobré. Vede mě to k otázce, co vlastně autorka považuje za to „přirozené prostředí člověka“, z něhož byl „vykořeněn“ a do kterého se má vracet? (str. 10) A naopak které prostředí uvažuje jako nepřirozené a čím je tvořen rozdíl? (Já bych si představila prostředí ve vesmíru nebo pod vodou, ale to sem neseď...)

Při citacích z literatury místy postrádám autorčin kritický odstup nebo reflexi, např. když cituje Walshe, že „přítomnost zvířat v psychoterapii nachází v současnosti široké uplatnění“ nebo že „zvířata se stávají nedílnou součástí léčebného procesu“ – na základě jakých zkušeností nebo poznatků tohoto zahraničního autora cituje v kontextu ČR? Podobně se pozastavuji nad tvrzením na str. 38, že Freud využíval přítomnost psa při terapii. Proto jsem požádala o vyjádření dva přední české psychoanalyticky, kteří soudí, že Freud nepoužíval psa vědomě a reflektovaně jako nástroj terapie – účinek analýzy zakládal na zcela odlišné bázi.

Autorka provedla mapující výzkum mezi sociálními, školskými a zdravotnickými zařízeními. Metodika oslovení respondentů je popsána adekvátně, není však uvedeno, z jak velkého souboru vybrala 100 oslovených organizací, resp. na základě čeho zvolila limit 100. (Měl by být poskytnut seznam všech dohledaných zařízení, a z něj odvozený vzorek oslovených, anebo jiné vysvětlení výběru vzorku.) Neuvádí také, u kolika ze sta oslovených pracovišť byl proveden sběr dat telefonicky. Zcela chybí významná informace, totiž kdo z pracoviště odpovídal na otázky – byly to osoby ze srovnatelných pozic?

U otázek 4., 5. a 6. slovní popis výsledků nijak nerozvíjí ani neshrnuje výše uvedené přehledy, tabulky a grafy jen opakuje, takže zbytečně vzniká triplicita informace. U důvodů, proč zařízení neaplikují CT, by se naopak hodila přehledová tabulka. Ve shrnutí na str. 58 „canisterapie se v zařízeních na území Prahy a Stř. kraje praktikuje v 9% méně než rok, v 31% 1 rok,...“ je nevhodně použito procentuální zobrazení, které zde přináší neopodstatněnou generalizaci vzhledem k tomu, že se fakticky jedná o 22 zařízení nereprezentativního vzorku (samovýběr). Kapitola Diskuse obsahuje převážně výsledky šetření, zcela postrádá diskusi intervenujících proměnných, limitů, zvláštností, rezerv atd. To je škoda, zvláště když v souvislosti s metodikou výzkumu vzniká celá řada otázek.

Oceňuji přehled organizací zabývajících se canisterapií v ČR, se stručným shrnutím jejich činnosti. V souvislosti s výsledky screeningu by mohl takový přehled najít uplatnění jako informace pro ta zařízení, které CT nepoužívají z nedostatku informací a peněz.

Práci **doporučuji** k obhajobě a navrhuji hodnocení **C - dobře**.

Otázky k obhajobě:

Kdo z organizace měl být podle projektu výzkumu respondentem, a kdo jím fakticky byl?

Z jakého důvodu jste kategorizovala zařízení právě na školská, pobytová pro seniory a ve 3. kategorii zůstal azylový dům spolu s nemocnicí a dalšími?

Změnila byste po své zkušenosti nějak otázku 8 – V čem má CT pozitivní vliv na vaše klienty? V čem jsou výhody a nevýhody otevřených/uzavřených/polouzavřených otázek? Jak lze zvýšit motivaci k odpovědím a rozšíření variability?

Jaké byly vaše důvody pro otázku, kolik canisterapeutických týmů v daném zařízení pracuje?

Můžete se vyjádřit k té přirozenosti prostředí, ze které byl člověk vykořeněn, a z čeho tato přirozenost vyplývá? (viz výše v textu).

Mgr. Anna Klimešová